

Namens de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer verzoek ik u naar aanleiding van uw brief d.d. 9 juni 2009 over de Subsidieregeling maatschappelijke organisaties en milieu (31 700 XI, nr. 87) de Kamer **uiterlijk dinsdag 30 juni te 12.00 uur** antwoord te geven op de vragen en opmerkingen zoals door de verschillende fracties hieronder zijn ingebracht.

Inbreng van de leden van de CDA-fractie

Op 3 juni jl. heeft een algemeen overleg plaatsgevonden over de vernieuwde opzet van de SMOM. Tijdens dit debat heeft de CDA-fractie aangegeven zich te kunnen vinden in deze vernieuwde opzet. Kortheids-halve wordt naar de inbreng van de CDA-fractie in dat debat verwezen. Op enkele punten bleef tijdens het debat onduidelijkheid bestaan. Daarop heeft u in de brief van 9 juni een nadere toelichting gegeven.

Naar aanleiding van deze brief hebben de leden van de CDA-fractie nog een enkele vraag. Tijdens het debat is aangegeven dat de betrokkenheid van milieu-organisaties bij relevante beleidsdossiers op prijs wordt gesteld en gecontinueerd zou moeten worden. Deze betrokkenheid wordt nu (deels) vanuit de programmasubsidies bekostigd. Met het vervallen van de programmasubsidies is onduidelijk of en zo ja op welke wijze de rijksoverheid een financiële bijdrage beschikbaar stelt om deze organisaties in staat te stellen hun inbreng bij relevante beleidsdossiers te leveren. De leden van de CDA-fractie ontvangen graag een nadere toelichting op dit punt.

Hierbij zij opgemerkt, dat overheden tot op heden vaak steeds dezelfde organisaties vragen om formulering van hét milieubelang bij beleidsdossiers. Programmasubsidies droegen bij aan de facto gedwongen winkelnering. Afschaffing van die programmasubsidies zou in de ogen van deze leden dan ook een aanleiding voor het Rijk moeten zijn om zich te bezinnen op manieren om meer pluriformiteit in de uitnodigingen tot participatie aan te brengen. Graag een reactie.

Inbreng van de leden van de PvdA-fractie

De PvdA-fractie heeft met belangstelling kennis genomen van uw brief d.d. 9 juni 2009. Zij heeft echter nog enkele vragen met betrekking tot het voorstel:

1. In de monitoringsrapportage die in april naar de Tweede Kamer is gestuurd is niet precies af te lezen hoe programma's worden aangewend door de aanvragende partijen. Is daar iets naders over op te merken?
2. Er wordt aan milieuorganisaties zeer regelmatig gevraagd te participeren in Rijksprojecten en de voorbereiding daarvan (Alderstafel, etc.). Hoe beoordeelt u de inbreng van de daartoe uitgenodigde organisaties?
3. Blijft deze inbreng gegarandeerd met het ingaan van de nieuwe SMOM-regeling? Zo ja hoe?
4. Is het zo dat door het benadrukken van projecten in de nieuwe regeling de beschikbaarheid voor subsidie voor participatie die nu (deels) uit programma's wordt gefinancierd bemoeilijkt wordt?
5. Bent u bereid in de begroting 2010 als onderdeel van en binnen de voor de SMOM-regeling beschikbare gelden een faciliteit op te nemen op basis waarvan milieuorganisaties kunnen blijven participeren in grote nationale projecten? Hoe gaat zo'n faciliteit eruit zien?

Inbreng van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de brief over de Subsidieregeling Maatschappelijke Organisaties en

Milieu. De leden van de SP-fractie zijn het met u eens dat de subsidie-regeling aangepast diende te worden. Maar dan wel met als oogmerk een rustige financiering conform de afspraken die zijn gemaakt bij de behandeling van de Nota Natuur en Milieu Educatie. De maatregel lijkt echter voorbij te gaan aan het feit dat er meer soorten organisaties uit de ruif mee eten. Vandaar onderstaande vragen en opmerkingen.

Ook de leden van de SP-fractie zien uiteraard bij voorkeur dat milieu-organisaties zelf hun financiële middelen bij elkaar brengen. In de praktijk is er echter nog geen sprake van een (vrije) markt van vraag en aanbod waarin de reële prijs voor natuur en milieudiensten wordt betaald.

Onderkent u dat, als de regering daadwerkelijk maatschappelijke betrokkenheid en een kritisch geluid wil organiseren rond de thema's natuur, milieu, klimaat en duurzaamheid, daar voorlopig nog een financiële overheidsbijdrage voor nodig blijft?

De SP deelt in die zin ook bij lange na niet het enthousiasme over het maatschappelijke besef en verantwoordelijkheidsgevoel bij burgers en bedrijven. De feiten en cijfers over misstanden zijn eerder groeiend dan dat ze afnemen. Dit wordt nog eens onderstreept door het signaal dat multinational Shell zich terugtrekt uit duurzame energie projecten. Dat is weinig hoopgevend. Waarop baseert u uw optimisme en enthousiasme? Ziet u achter die «early adapters» en koplopers de grote groep achterblijvers en afhakers niet?

De leden van de SP-fractie zien ook niet graag dat welwillende, veelal op vrijwilligers draaiende NME-organisaties de dupe worden van de voorgestelde maatregel. Die sector heeft juist behoefte aan structureel meer geld voor praktische uitvoering. Geld dat wordt uitgekeerd voor meerdere jaren. In uw eigen marktterminologie: investeringszekerheid. Net als die kolencentrales en afvalcentrales willen ook NME-werkers en vrijwilligers zekerheid van investering. Waarom snapt u dat wel voor die multinationals en niet voor het NME-werkveld? De bij de behandeling van de Nota NME ingediende motie van de leden Van Velzen en Jacobi ging over rustige financiering, zodat die NME-ers niet elk jaar de helft van hun tijd kwijt zijn met het invullen van formulieren en het schrijven van aanvragen. In uw eigen termen: het wegnemen van administratieve lastendruk. De motie vraagt dus om investeringszekerheid en het wegnemen van lastendruk. Hoe gaat die rustige financiering er uit zien en voor welke organisaties gaat u dat bewerkstelligen?

De criteria voor toekenning van subsidie die u in uw brief noemt, spreken de leden van de SP-fractie totaal niet aan. Die sluiten bepaald niet aan bij de mobiliserende en informerende rol die wij van milieuorganisaties verwachten. De criteria zijn niet bepaald stimulerend voor het aan de kaak stellen en agendasetting. Minimaal zouden de leden van de SP-fractie willen toevoegen, dat het effect van het project op natuur en milieu en het bereiken van doelgroepen ook in de beoordeling moet worden meegenomen. Bent u bereid de criteria te heroverwegen en daar nog eens naar te kijken, ook met het oog op rustige financiering voor de NME-sector? De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat de suggesties over onderzoek ten behoeve van maatschappelijke organisaties door universiteiten en kennisinstituten door u wordt onderzocht. Wanneer kunnen daar concrete voorstellen voor worden verwacht?

Tot slot vragen de leden zich af hoe u de 3 miljoen euro die u niet onder de SMOM regeling heeft gebracht gaat verdelen? Gaat dit naar de organisaties die de rustige financiering zo hard nodig hebben als bedoeld in het overleg over de nota Natuur en Milieu Educatie? Wordt dit budget in tenders uitgegeven en op vaste momenten?

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de subsidieregeling. De leden van de VVD-fractie horen graag

waarom er gekozen is om criteria a, b en c zwaar te laten wegen. De leden zijn met name geïnteresseerd in hoe het kan dat bij de beoordeling van een project – wat conform de regeling bestaat uit activiteiten gericht op het behalen van een bepaald doel – minder belang wordt toegedicht aan de doelmatigheid, efficiëntie en slaagkans? Kunt u deze keuze nader motiveren?

Verder vermoeden de leden dat het onderscheid tussen programma's en projecten minimaal is. U geeft immers aan dat zowel projecten als programma's maximaal drie jaar duren – en de beoordelingscriteria lijken aan de geven dat projecten ook strategisch van aard kunnen zijn, zonder duidelijke doelstelling en helder inschatting van de slaagkans. Kunt u het onderscheid tussen de programma's en projecten, inclusief de beoordelingscriteria, nader uiteenzetten?

Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks zijn ontstemd dat u de regeling voor de SMOM 2009 al heeft gepubliceerd voor het overleg met de Kamer is afgerond. Onder andere is hierdoor een knoop doorgemaakt op een onderwerp wat door verschillende fracties waaronder GroenLinks aan de orde is gesteld: de pot van 3 miljoen die niet via een tenderregeling via SenterNovem wordt verdeeld maar direct bij VROM. Hoe gaat u garanderen dat iedereen gelijk kans heeft om op deze gelden voor incidentele projecten aanspraak kan maken? Hoe voorkomt u hierbij de schijn van belangenverstrengeling van uzelf?

«Milieuorganisaties moeten de luis in de pels blijven» zei u in het AO. Kunt u uiteenzetten hoe deze rol gegarandeerd blijft binnen de in de in de brief genoemde criteria?

U vindt innovatie een belangrijk criterium, maar kunt u toezeggen dat technisch- of wetenschappelijke innovatieprojecten, die ook een aanvraag kunnen indienen bij de 280 miljoen voor crisismaatregelen voor innovatie (persbericht 17-6) 58 miljoen voor het pakket innovatieagenda energie (persbericht 22-6) of de 7 miljoen voor Energie Onderzoek (persbericht 23-6) of van één van de andere reeds bestaande maatregelen niet uit de SMOM zullen worden gefinancierd, omdat daar betere bronnen voor zijn? Bent u bereid een herziene regeling te publiceren, waarin u de criteria op deze punten aanscherpt en verheldert?

Bent u bereid om bij de toekenning van de subsidie 2010 een soort overgangsfase in te bouwen voor die organisaties waarvan de programmasubsidie in 2010 afloopt en die op grond van het verleden en de contacten met het ministerie zoals de bijeenkomst in april en de eerdere programma-evaluaties hadden kunnen verwachten weer een programmasubsidie aanvraag te doen en ook een gereede kans te maken deze toegekend te krijgen? Zeker daar waar er risico is dat organisaties door de huidige economische omstandigheden het risico lopen om te vallen? Bent u daarbij bereid een voorbeeld te nemen aan de overgangsregeling die minister Verburg deze week heeft toegezegd ontslagen bij de Stichting Historische Buitenplaatsen te voorkomen?

Inbreng van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van uw aanvullende brief over de Subsidieregeling Maatschappelijke Organisaties en Milieu.

Het is de leden van de ChristenUnie-fractie opgevallen dat in de criteria van de Subsidieregeling Maatschappelijke Organisaties en Milieu 2009 zoals die gepubliceerd is, geen sprake is van het milieueffect dat de projecten hebben en de vraag of de projecten beleidsrelevant zijn. De leden van de ChristenUnie-fractie geven u in overweging deze aspecten mee te wegen bij het verlenen van subsidie binnen de SMOM.

In het algemeen overleg heeft de ChristenUnie aandacht gevraagd voor de timing van de voorgenomen maatregelen. Er is door diverse oorzaken, onder meer de financiële crisis, al bij diverse organisaties sprake van een moeilijke financiële situatie. Bovendien heeft de ChristenUnie haar zorg uitgesproken over een bepaalde mate van continuïteit en behoud van expertise bij organisaties die in processen een belang inbrengen dat zelf geen stem heeft. De leden van de ChristenUnie-fractie zijn niet overtuigd door uw antwoord dat dit kan met leden of donateurs.

De leden van de ChristenUnie-fractie geven u dringend in overweging begin 2010 een evaluatie uit te voeren van de effecten van de tender 2009 van de SMOM en daarbij te kijken naar de inhoud van de gehonoreerde en niet-gehonoreerde projecten, naar de gevolgen van de regeling voor de effectiviteit van maatschappelijke organisaties en daarnaast naar de administratieve lasten voor zowel de maatschappelijke organisaties als de uitvoerder van de regeling SenterNovem.

Inbreng van de leden van de Partijvoor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van Partij voor de Dieren hebben met teleurstelling kennis genomen van de SMOM regeling 2009. U heeft de regeling al gepubliceerd, terwijl het overleg hierover nog zou worden voortgezet na toezending van een brief met criteria aan de Kamer.

De regeling is alleen gepubliceerd voor de 6 miljoen projectsubsidies. Kennelijk is er dus een knoop doorgemaakt over het afschaffen van de programmasubsidies, die niet meer aangevraagd kunnen worden. Kunt u dit bevestigen en toelichten?

U geeft in uw brief d.d. 9 juni 2009 aan de Kamer aan dat de vrijvallende gelden door het afschaffen van de programmasubsidies (3 miljoen euro) voor een deel beschikbaar blijft in het SMOM-kader, en beschikbaar blijft voor maatschappelijke organisaties. Kunt u aangeven welk deel van deze 3 miljoen euro beschikbaar blijft in het SMOM-kader, en of de maatschappelijke organisaties waarop u doelt beperkt blijft tot milieuorganisaties of dat u dit breder ziet?

De suggestie is gewekt dat de 6 miljoen aan projectsubsidies vooral is bestemd voor 'oplossingsgerichte' projecten. De leden van de Partij voor de Dieren zijn van mening dat als er een pot aan incidenteel geld beschikbaar is, deze vooral zouden moeten worden ingezet voor projecten rond actuele beleidsissues. Kunt u bevestigen dat dit bij uitstek is waar dit geld voor bedoeld is?

De leden van de Partij voor de Dierenfractie wijzen erop dat veel burgers weliswaar hun steentje (zouden) willen bijdragen aan een goed milieu, maar dat de meerderheid toch vooral overheidsmaatregelen verwacht omdat het klimaatprobleem te groot is om via individuele inzet op te lossen. Oplossingsgericht mag niet betekenen dat er relatief veel geld wordt gestoken in micro-oplossingen, zoals klimaatstraatfeesten, die weliswaar sympathiek zijn maar naar verhouding weinig zoden aan de dijk zetten bij de oplossing van de klimaatproblematiek.

Milieu- en natuurorganisaties hebben een belangrijke rol als agendavormende organisaties door hun vermogen om problemen en problematische ontwikkelingen aan de kaak te stellen. Om deze ontwikkelingen te kunnen signaleren en agenderen is het noodzakelijk medewerkers aan te kunnen stellen voor langere termijn. Hiervoor zijn programmasubsidies onmisbaar. Hoe wil u de lange termijn agendavorming door milieu- en natuurorganisaties veilig stellen?

U heeft tijdens het algemeen overleg gezegd dat milieuorganisaties 'de luis in de pels' moeten blijven. De Partij voor de Dieren vraagt zich af op welke wijze deze rol terugkomt in de criteria die u heeft genoemd in uw brief. Kunt u hier een toelichting op geven?

De leden van deze fractie zijn van mening dat de criteria nader moeten worden gezien. Bent u een herziene regeling te publiceren, waarin ze de criteria op deze punten aanscherpt en verheldert?

Hoogachtend,
M. J. van der Leeden

De griffier van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer